

Dr. Bakos Batu

A Szentkorona misztériuma

A *misztérium* görög eredetű szó. A *müisztérion* a *müein* igéből származik, ami bezárulni-t, magába zárni-t jelent. A származékos latin szó, amiből a magyar közvetlenül ered, olyan titkot jelent, aminek van természetfeletti értelme is. A misztérium tehát titkot, titokzatos dolgot jelent, ami, mert természet-feletti is, meghaladja az emberi értelmet. Látni fogjuk, hogy a Szentkoronával kapcsolatosan ez tényleg így van. Még a kilencvenes években jelent meg **dr. Molnárfi Tibor** könyve: A Korona. Ennek alcímét az azóta sajnos körünkől eltávozott **Bartis Ferenc** nagyon találóan és szellemesen fogalmazta meg: „A *misztérium valósága és a valóság misztériuma*.” Igen, a misztérium valóságos még akkor is, ha meghaladván az emberi értelmet, nem értjük meg. A titok túl van a tapasztalható valóságon, de ez létének nem akadálya. A másik oldalról a valóság is tele van titkokkal. Egyelőre a körülöttünk lévő világot kutatgatjuk. Maga a valóság sem ismert. Sőt kevesebb az ismert, mint az ismeretlen. Így a valóság része a meg nem ismert titokzatos is. Szoros tehát a kapcsolat mindkét oldalról a valóság és a misztérium között. Ezután az általános megjegyzés után nézzük részleteiben a kérdést. A Szentkorona valóság. Valóság, mint tárgy, valóság, mint a titkok része. Mindez megjelenik minden részletében. A Szentkorona titokzatos eredete az első. Sokat tudunk róla, de az adatok gyakran ellent mondanak egymásnak. Egyesek szerint, bár ez csak egy elmélet, ma már semmi se támasztja alá, két részből állították össze. Egyik latin volt, talán azzal koronázták Istvánt, a másik bizánci, ami jóval későbbi, s csak a XIII században dolgozták össze, azóta van a mai alakjában. A részletes fizikusi és aranyművesi vizsgálatok ezt megcáfolták. Teljesen egyértelmű és vitathatatlan eredményt azonban ezek sem hoztak. Jóval régebbi, egységes, három képet cseréltek rajta, s ekkor még a gyöngyökről és kövekről szó sem esett. Ez biztos, de milyen műhelyben készült? Mi volt rajta a csere előtt? Nem tudjuk. **Dukász Mihály** bizánci császár helyén a Boldogságos Szűz Mária képe tündökölt, de ki lehetett **Geobicász és Kon (Konstantin)** helyén? Vita van és egymásnak ellentmondó feltételezések. A készítés ideje ugyanebbe a körbe tartozik. **II. Szilveszter** adományozza, de ő készítteti-e el? Lehet rá következtetni egyes iratokból, de nem egyértelmű, sokkal inkább különböző kombinációk eredménye. A kaukázusi IV. századi eredetet szintén fel lehet vetni. Erre több történeti bizonyíték és még számosabb megalapozott feltevés mutat. Cáfolhatatlan bizonyíték azonban nem akad. Mégis ez a legvalószínűbb. Az ötvösmunka és a zománc erre utal. Másrészt adatok alapján biztos, hogy innen indult koronázó szerepe. Később a Kárpát-medencéből került át a Frank birodalomba, s annak császársággá tételéhez, **Nagy Károly** koronázásához szakralitására szükség volt. Szent István visszakérte, s vissza is kapta Szilveszter pápától. Ettől kezdve angyali, vagy angyal hozta Koronaként szerepel. A

misztériumok természetfeletti kapcsolatot is feltételeznek, ahogy azt a bevezetőben említettem. Az angyalok szerepe természetesen ilyen. Szilveszter eredetileg, s ebben egyet- értett vele **Ottó császár** is a lengyeleknek szánta. Álmában azonban angyali intést kapott – Szt. Gabriel arkangyal – és ennek értelmében a másnap. Asztrik püspök vezetésével érkező magyar küldöttségnek kellett átadnia. Angyali közben járás, ráadásul az üdvösség természetfeletti ügyeinek fő hívívője hozza az üzenetet, jelenik meg az álomban. Misztérium, mert a nevezett angyal ebben az egyetlen ügyben működik közre, ami nem közvetlenül érinti az egész emberiség üdvösségét. Már ez az egyetlen motívum elegendő lenne ahhoz, hogy szentnek nevezhessük, de ez csak a kezdet. A Szentkorona mondanivalója, amit képeivel, szerkezetével, arányaival, köveivel és gyöngyeivel kifejez ugyancsak misztérium. Kezdjük a teológiával. A keresztény igazságok valódi tárháza rejlik benne. A Szentháromság hittitka pontosan kifejtődik, bár itt meg kell állnunk egy kicsit, mert a megszenteltség, profanizálás, megrontás pont itt érhető tetten. A lecsérélt képek azt a célt szolgálták, hogy a hitigazságok összekeveredjenek, illetve azokat ne lehessen pontosan észlelni. Mellesleg ennek következtében lehet téves vallási következtetésekre használni, amit egyes kutatók meg is tesznek, mind az ősvallás kapcsán, mind a Szentkorona kapcsán még az eredetére vonatkozóan is. (Ld. az előző pontot.) Az Atya, akié az ég és a föld, ő teremtette. A Fiú, akié az ország, a hatalom és a dicsőség, aki mindenek királya. Az Atya felül van és nem látható közönséges halandók számára, a Fiú viszont mindenki előtt, legszembetűnőbben képviseli az Eget és a Mindenség királyát. Hol van a Szentlélek? Lecserélték. A régi források világosan tanúskodnak arról, hogy hátul a Boldogságos Szűz képe volt, ahol ma Dukász Mihály bizánci császár képe éktelenkedik. A Szűz áldott állapotban, aki a Szentlélek mátkája, s Tőle van magzat a méhében. Az egyértelműséget hangsúlyozta a galamb, vagy turul, vagy tulipános kereszt, amit **Izabella** letört. A Szentlélek itt van, illetve volt. Mária szűzi állapota és istenanyasága ugyancsak érthető az adott képből. A trón mellett álló paradicsomi fák a bűnről, az örökéletről, alul a képek az angyalokról és szentekről szólnak. Itt van tehát a kereszténység szinte minden misztériuma, hittitka. A megrontás szándéka ugyan levette az Istenanya és két angyal képét, amikre csak következtethetünk, de ez az egységes koncepció mégis láttat. A teológia után jöhetnek a többi tudományok és természeti ismeretek. Matematikai állandók és arányok. A legfontosabb számok egyike a kört számíthatóvá tévő állandó (pi) három különféle változatban rajta van a méretek arányában, vagy a gyöngyök számában. Háromszor is rajta van, hogy még véletlen se kerülhesse el a figyelmet. Az aranymetszés szabálya szerinti szerkesztés a pontos méretekből világosan látható. A Szentkorona hazatérése után nem sokkal fizikusok vizsgálták meg, s mindezekről részletesen beszámoltak szigorúan tudományos folyóiratban, a „Fizikai Szemlében”. Mindezt tehát kétségtelen tényként kell elfogadnunk. A Szentkorona egyben a csillagászati ismeretek tárháza is. Leolvasható róla a Föld kerülete és átmérője, a csillagászati nap, a földi év, a Hold hónap. A Föld-Nap távolság. Természetesen ezeket a számokat arányos nagyítással, illetve kicsinyítéssel kell kezelni. Más szavakkal a tizedeseket és a nullákat a megfelelő helyre kell tenni. Ha jól számolunk, és a kódokat ismer-

jük, akkor megtudhatjuk a bolygók, nevezetesen a Merkúr, Vénusz, Mars, s a többi keringési idejét. Az asztrológiai számításokhoz nem értvén, azokat kétkedéssel fogadván ilyen adatokról nem kívánok írni, de megjegyzem, hogy ilyenek is vannak rajta. Az eddig leírtak világosan mutatják, hogy a Szentkoronában hihetetlen tudás összpontosult. A kérdés csak az, hogy a IV. században volt-e olyan aranyműves kör, aki ennek birtokában volt? Ma nem nagyon tudjuk a régebbi korok szellemi műveltségét és annak pontos mértékét felbecsülni. Sokszor alá értékeljük őket, abban a gögben, hogy a mai világunk tökéletes, s a régiek nem voltak ilyen „fejlettek”. Máskor viszont többet feltételezünk róluk. Azt hiszem, itt egyikről sincs szó. A Szentkoronán tárolt tudás, amiből csak valami keveset vázoltam, lényegesen több mint, amit az akkori időkben ismerhettek. Ha ez így van, akkor fel kell vetnünk, hogy a Szentkorona, hasonlóan a valamikori frigyládához nem a természetes tudásból eredt, hanem Isten segítségével, sugalmazásával készült. Ennek még sok más jele is van. Csaknem biztosan kijelenthetjük, hogy a Szentkorona sugalmazott tárgy. Az előbbi megállapításunk a tervezett eredeti állapotra vonatkozik. A Szentkorona azonban hosszú élete alatt mutat olyan jellegzetességeket, amit tervezni nem lehetett, mert későbbi események eredménye. Egyes apostol képek megismétlik az eredeti apostol halálát. Így **Szent János** – ő az egyetlen, aki nem erőszakos (vértanú), hanem természetes halált halt. Képe pedig sérülés-mentes a Koronán. **Bertalan** képe lekopott. Ma csak a felirat látszik, de az is eltűnőben van. Bertalan úgy halt meg, hogy megnyúzták, s a bőrét kezébe adták. Képe „lenyűzódott” a Koronáról. **Tamás** apostolt Indiában négy lándzsadöfessel ölték meg. A Szűzanya kép cseréjekor négy helyütt fúrták át a zománcot hordozó aranylemezt, hogy az előtte lévő Dukász Mihályt, ami jóval nagyobb volt a keretnél és a peremet nem lehetett visszahajtani, szegecselni lehessen hozzá. Ezek nem előre tervezett különös egybeesések. De ugyanezt mondhatjuk a Pantokrátor kép fölött lévő szív alakú piros kőről. Az meghasadt, ahogy Jézus szíve a katona lándzsájától. Egyben tökéletes analógiája lett a jóval későbbi Szent Szív-kultusznak. Különös az időbeni egybeesés is. Szólhatnánk még a Szentkorona országairól, s azok területi egységeinek számáról, amik „véletlenül” ugyancsak rajta vannak a Koronán, holott a készítés és az egységek kialakulása között sok évszázad időeltolódás van. A kereszt ferdesége, ami kétségtelenül baleset eredménye, de ugyanakkor fontos földrajzi állandót jelez. A titokzatos, sokszor földi, sokszor természetfeletti, állandóan jelen van a Koronán. Ez a misztérium egyik formája. Van azonban más is. A Szentkorona nem csupán egy még oly magasztos tárgy, hanem ható valóság. Csak koronázásra használták, maga a megkoronázott is csak a koronázaskor viselhette. Beavató, vagy koronázó Korona. Maga a koronázás és az ahhoz használt Korona szentelmény. Ez az Isten kegyelmét, segítségét közvetíti. Ebben a pillanatban megint a természetfelettinél vagyunk. Misztérium. Megjegyzem, hogy a koronázaskor a királyt krizmával és nem szentelt olajjal kenték fel. Többen felvetik, hogy ez azt is jelentheti (a krizmát ugyanis csak szentségek kiszolgáltatásánál használják), hogy nem szentelménnyel, hanem szentséggel van dolgunk. Ez a kérdés ennek az előadásnak a keretét meghaladja, de ebből a szempontból nem érdekes, mert mind a kettő kegyelem közvetítő. Magának a

kegyelemnek a fajtája, illetve a közvetítés módja más kérdés. Szóltunk eddig magáról a Koronáról, némiképp történetéről, már ami a misztérium szempontjából érdekes. Megemlíthetjük még azt, hogy a Korona ereklye is, mert szent királyokhoz kötődik. Itt különösen Szent Istvánra kell gondolnunk. Nemcsak azért, mert bizonyos értelemben Ő a kezdet, hanem mert Ő a Koronát örökségül adja és felajánlja az ég és a föld Királynőjének, aki ezt elfogadja, s ettől kezdve az Ő öröksége. Ilyen értelemben egészen különös ereklye is. Sajátos tisztelet és engedelmesség tárgya. Nem szóltunk viszont még arról, hogy a Szentkorona nagyon hamar – Szent Istvántól kezdve – a magyar nemzet megszemélyesítője. Ezzel pedig jogi személyé lesz. Hatalma van, tulajdona, területe, önrendelkezése, büntet és jutalmaz, minden felé irányul, minden a nevében történik. A felajánlással ezek súlya megnő. Az égi országot megjelenítő földi birodalom képe, tulajdonosa. Ez már igazi misztérium. Miután a tulajdon, a belőle eredő jog és törvények a természet joga és törvényei, de egyben isteni jog és isteni törvények is. (A természet teremtője ugyanis Isten.) Mondhatjuk tehát, hogy Istent, törvényeit, akaratát képviseli közöttünk. Eleink joggal úgy tartották, hogy aki a Koronát sérti, az Istent sérti meg. A Szentkorona ebben a szemléletben tökéletes misztérium. Nem véletlen, hogy szentnek nevezzük. Röviden összefoglalva, de nem kimerítve a Szentkorona misztériuma kiterjed magára a tárgyra, készítésére, történetére, a benne megfogalmazott jelentésre, de messze túlmutat ezeken, mert az Éggel van szorosan eljegyezve, s bizonyos értelemben annak erejét, hatását, segítségét képviseli. Éltet, megszentel, keretet ad, közösséggé alakít. Benne válik a nép nemzetté, s ez a vonatkozása örök, mert a földin, az időlegesen túl van. Az általa létrejött nemzet és ország egyben égi is lévén sajátosan magyar, de átvezet a földiből az égibe. Magyar sajátossága pedig, egyben előkép is. Az egyetemes Regnum Christi előképe, és közösségi megteremtője a Regnum Marianum. Benne kissé már itt elővételeződik az örök égi birodalom. Archiregnum Hungariae, sacrae regni coronae.